

Δ11	ΕΝΤΥΠΟ ΑΠΟΨΕΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΡΓΟΥ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ Α ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ
------------	--

ΠΡΟΣ: <i>(συμπληρώνεται όνομα αρμόδιας περιβαλλοντικής αρχής)</i>	Ημερομηνία: Αρ. Πρωτοκόλλου (Εξερχομένου): Αρ. Πρωτοκόλλου (Εισερχομένου): Περιβαλλοντική Ταυτότητα (ΠΕΤ) έργου ή δραστηριότητας: <i>(συμπληρώνεται από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή)</i>
---	---

1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ <i>(συμπληρώνεται αν ο υπογράφων το έντυπο εκφράζει τις προσωπικές του απόψεις)</i>	
1.1 ΟΝΟΜΑ:	
1.2 ΕΠΩΝΥΜΟ:	
1.3 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ:	
1.4 Α.Δ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ:	
1.5 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	
ΟΔΟΣ: ΠΕΡΙΟΧΗ : Τ.Κ.:	ΑΡΙΘΜΟΣ:
1.6 ΤΗΛΕΦΩΝΟ:	
1.7 FAX:	
1.8 EMAIL:	

2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ <i>(συμπληρώνεται αν ο υπογράφων το έντυπο εκπροσωπεί κάποιον φορέα)</i>		
2.1 ΕΠΩΝΥΜΙΑ:		
2.2 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:	2.3 ΠΕΡΙΟΧΗ:	2.4 Τ.Κ.:
2.5 ΤΗΛΕΦΩΝΟ:	2.6 FAX:	2.7 EMAIL:
2.8 ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:	2.9 ΘΕΣΗ:	2.10 EMAIL:

3. ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
«ΥΒΡΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΙΣΧΥΟΣ 30MW ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟ & 15MW ΣΥΣΣΩΡΕΥΤΕΣ (ΕΓΓΥΗΜΕΝΗ), ΣΤΗ ΘΕΣΗ «ΣΚΑΛΕΣ-ΚΑΤΕΡΙΝΕΣ-ΛΑΚΚΑ-ΛΙΝΟΧΩΜΑ, ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ, ΕΡΕΣΟΥ - ΑΝΤΙΣΣΗΣ, ΜΑΝΤΑΜΑΔΟΥ»
4. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΧΟΛΙΩΝ-ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ
Τα σχόλια-παρατηρήσεις μου επί του φακέλου της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του έργου ή δραστηριότητας του στοιχείου 3 έχουν ως εξής: Σύμφωνα με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο περί περιβαλλοντικής αδειοδότησης (Ν.4014/2011, όπως ισχύει) ο σχολιασμός θα πρέπει να αφορά σε θέματα που περιλαμβάνονται και αξιολογούνται στη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (επιπτώσεις έργου ή δραστηριότητας στο φυσικό ή/και ανθρωπογενές περιβάλλον, σχετικά προληπτικά ή/και επανορθωτικά μέτρα) <i>(μπορούν να χρησιμοποιηθούν πρόσθετες σελίδες αν απαιτηθεί)</i> Τα παρόντα σχόλια/ παρατηρήσεις αφορούν στην εγκατάσταση και λειτουργία Υβριδικού Σταθμού Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (30MW Φωτοβολταϊκά) επικουρούμενου από σύστημα αποθήκευσης/ συσσωρευτών 15MW της εταιρείας με την επωνυμία «DISPATCH RENEWABLE ENERGY ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ» και δ.τ. «DIREEN ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.», στη θέση «Σκάλες – Κατερίνες – Λάκκα - Λινόχωμα» του Δήμου Δυτικής Λέσβου, Περιφερειακής Ενότητας Λέσβου, Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, και ειδικότερα στη θέση «Λάκκα». Οι λόγοι για τους οποίους πρέπει να αποσυρθεί η επίμαχη Μ.Π.Ε. είναι οι πιο κάτω: 1) Για τις Μονάδες Ηλεκτροχημικής Αποθήκευσης Ηλεκτρικής Ενέργειας (standalone ή ως συνοδά έργα, όπως εν προκειμένω) δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη σε κανένα εργαλείο χωροταξικού σχεδιασμού (Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις ΑΠΕ), με αποτέλεσμα, ελλείψει προηγούμενης θεσμοθέτησης Περιοχής Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων (ΠΟΑΠΔ), να μην μπορεί να χωροθετηθεί ένα τέτοιο έργο στη θέση που σχεδιάζεται. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 του ν. 1650/1986 (Α' 160), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν. 2742/1999 (Α' 207), ερμηνευόμενων εν όψει των επιταγών του άρθρου 24 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος περί αποτελεσματικής προστασίας του φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος και ορθολογικής χωροταξικής αναδιάρθρωσης της χώρας, η εγκατάσταση βιομηχανικής ή βιοτεχνικής δραστηριότητας είναι επιτρεπτή μόνο σε ειδικώς εκ των προτέρων καθορισμένες περιοχές και όχι σε όσες περιοχές απλώς και μόνο δεν απαγορεύεται ρητά η συγκεκριμένη χρήση. Ειδικότερα, η εγκατάσταση αυτή, που από τη φύση της επάγεται οχλήσεις και για τις οικιστικές περιοχές και για το περιβάλλον, είναι επιτρεπτή, ενόψει των ορισμών των άρθρων 24 παρ. 2 και 106 παρ. 1 του Συντάγματος, μόνο σε περιοχές που εκ των προτέρων και με βάση νόμιμα κριτήρια έχουν καθορισθεί ως περιοχές προοριζόμενες για την ανάπτυξη της εν λόγω δραστηριότητας. Τα κριτήρια αυτά πρέπει να ανάγονται τόσο στην ανάγκη ανάπτυξης της παραγωγικής αυτής δραστηριότητας, όσο και στην ανάγκη προστασίας του φυσικού, οικιστικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, ούτως ώστε η ανάπτυξη που επιδιώκεται με την εγκατάσταση της δραστηριότητας να παραμένει στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας.

Μέχρι να εκπονηθούν και εγκριθούν τα χωροταξικά σχέδια, ή μέχρις ότου τροποποιηθούν ή αναθεωρηθούν τα υφιστάμενα ώστε να προβλέψουν δραστηριότητες μη εισέτι προβλεπόμενες όπως εν προκειμένω, και εφ' όσον το ζήτημα του τόπου ασκήσεως της σχετικής δραστηριότητος δεν γίνεται με εγκεκριμένο ρυθμιστικό ή χωροταξικό ή πολεοδομικό σχέδιο ή με Ζ.Ο.Ε. ή με την πρόβλεψη βιομηχανικής ή βιοτεχνικής ζώνης, η εγκατάσταση βιομηχανικής κλίμακας δραστηριοτήτων επιτρέπεται, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, σε περιοχές οργανωμένης ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων (Π.Ο.Α.Π.Δ.), καθοριζόμενες κατά το άρθρο 24 του ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 παρ. 1 του ν. 2742/1999. Συνεπώς, δεν είναι επιτρεπτή η εγκατάσταση μονάδας βιομηχανικής κλίμακας σε περιοχή που δεν έχει αναγνωρισθεί με διοικητική πράξη ως κατάλληλη για την ανάπτυξη αυτής της βιομηχανικής ή βιοτεχνικής δραστηριότητος (ΣΕ 2468/2011 7μ., 3825/2010, 3460/2009, 2269/2007, 2319/2002).

Από τον κανόνα αυτόν μπορούν να εξαιρεθούν στοιχειώδεις μόνο, ως προς την κλίμακα και τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον, παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής οχλήσεως, εφ' όσον η συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι σχετική με παραδοσιακές καλλιέργειες της περιοχής ή την αναπτυσσόμενη σ' αυτήν κτηνοτροφία ή δασοπονία (ΣΕ 3825/2010, 3175/2009, πρβλ. ΣΕ 2468/2011 7μ.).

Περαιτέρω, εφ' όσον με χωροταξικό ή ρυθμιστικό σχέδιο προβλέπονται περιοχές, όπου είναι μεν κατ' αρχήν επιτρεπτή η άσκηση βιομηχανικής ή βιοτεχνικής δραστηριότητας, δεν έχουν όμως καθορισθεί βιομηχανικές ή βιοτεχνικές ζώνες ή ανάλογες περιοχές ή ζώνες, αναγνωριζόμενες κατά τρόπο συγκεκριμένο με διοικητική πράξη εκδιδόμενη δυνάμει των οικείων διατάξεων ως προοριζόμενες για τον ανωτέρω σκοπό, για την εγκατάσταση και λειτουργία ορισμένης μονάδας στις περιοχές αυτές απαιτείται η αξιολόγηση της καταλληλότητας της συγκεκριμένης θέσεως εγκαταστάσεως της μονάδας είτε κατά τη διαδικασία της προεγκρίσεως χωροθετήσεως, η οποία προβλεπόταν αρχικά στον ν. 1650/1986, ή κατά τη σημερινή διαδικασία της γνωμοδότησης επί του φακέλου του Προκαταρκτικού Προσδιορισμού Περιβαλλοντικών Απαιτήσεων, υπό τους όρους του άρθρου 2 του ν. 4014/2011, ο οποίος, τροποποίησε τον ανωτέρω νόμο (βλ. ΣΕ 2696/2016, 380/2014, 3825/2010, 3460/2009, 2951/2006 7μ.).

Συμπερασματικά καθώς δεν υφίσταται ούτε χωροταξικό πλαίσιο οποιουδήποτε επιπέδου που να προβλέπει τη λειτουργία Σταθμών Ηλεκτροχημικής Αποθήκευσης Ηλεκτρικής Ενέργειας, (αυτόνομων ή ως τμήμα υβριδικών σταθμών) ούτε έχει θεσμοθετηθεί περιοχή οργανωμένης ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων (Π.Ο.Α.Π.Δ.) στην περιοχή που σχεδιάζεται να εγκατασταθεί η επίμαχη μονάδα, αυτό δεν μπορεί νόμιμα να εγκατασταθεί και να λειτουργήσει στην επιλεγείσα θέση, και επομένως η επίμαχη ΜΠΕ πρέπει να αποσυρθεί.

Ενδέχεται να προβληθεί ότι ο πιο πάνω λόγος είναι τάχα αβάσιμος για το λόγο ότι από το συνδυασμό (α) της παρ. 4 και (β) της παρ. 4α - όπως η τελευταία προστέθηκε με την παρ.1 του άρθρου 163 του ν. 5037/2023 με ισχύ από 29/3/2023 - του άρθρου 4 του ν. 4951/2022 (ΦΕΚ Α 129/4.7.2022) υφίσταται νομοθετική πρόβλεψη για τη χωροθέτηση Σταθμών Αποθήκευσης Ηλεκτρικής Ενέργειας και επομένως είτε δεν απαιτείται καθόλου χωροταξικός σχεδιασμός είτε η πρόβλεψη αυτή καλύπτει χωροταξικά το επίμαχο έργο.¹

Για τους παρακάτω λόγους δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη το παραπάνω επιχείρημα τόσο γενικότερα όσον αφορά στην εγκατάσταση συστημάτων συσσωρευτών αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας αλλά και ειδικότερα αναφορικά με τη συγκεκριμένη υπόθεση, καθώς,

¹ «4α. Όπου κατά την κείμενη νομοθεσία και τον οικείο χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό προβλέπεται ως επιτρεπτή η εγκατάσταση σταθμών Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, νοείται ότι επιτρέπεται και η εγκατάσταση σταθμών αποθήκευσης με σύστημα συσσωρευτών»

στο βαθμό που αναφέρονται στους Συσσωρευτές Αποθήκευσης Ηλεκτρικής Ενέργειας, οι διατάξεις αυτές είναι αντισυνταγματικές.

Εν προκειμένω αναφερόμαστε στις μονάδες Συσσωρευτών Αποθήκευσης Ηλεκτρικής Ενέργειας οι οποίες καίτοι συνιστούν συστήματα υποστηρικτικά των ΑΣΠΗΕ ή ΦΣΠΗΕ, δεν είναι οι ίδιες μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. καθώς δεν παράγουν ενέργεια αξιοποιώντας οι ίδιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Συνδέονται με μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. (φωτοβολταϊκά, ανεμογεννήτριες) και είτε ως συνοδά έργα αυτών είτε και ως ανεξάρτητες μονάδες (“standalone”) συσσωρεύουν την παραγόμενη ενέργεια για κάποιες ώρες και στη συνέχεια την εκχέουν στο δίκτυο. Σκοπός τους είναι να μην χαθεί η παραγόμενη πλεονάζουσα ενέργεια από τους ΑΣΠΗΕ ή ΦΣΠΗΕ και να διαχυθεί όταν οι μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. δεν είναι αποδοτικές (π.χ δεν φυσάει, ή τη νύκτα). Εκ του γεγονότος και μόνο ότι οι μονάδες Συσσωρευτών δεν είναι οι ίδιες μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. προκύπτει ότι έχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τα οποία τις διακρίνουν ΣΑΦΩΣ σε σχέση με τις μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. αναφορικά με τα κριτήρια χωροθέτησής τους τα οποία θα πρέπει να προκύψουν σε συνέχεια Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και έκδοσης Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου ή/και τροποποίησης υπάρχοντος Ειδικού Πλαισίου (όπως π.χ. το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο Α.Π.Ε.).

Τα χαρακτηριστικά αυτών των μονάδων είναι απολύτως διακριτά από τα χαρακτηριστικά των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. Ειδικότερα, οι μονάδες αποθήκευσης είναι δυνάμει επικίνδυνες εγκαταστάσεις καθώς οι συσσωρευτές αποτελούνται από πιθανώς επικίνδυνα συστατικά, όπως φωσφορικό σίδηρο λιθίου, διαλύτης (αξιοφοροφωσφορικό). Οι μετασχηματιστές απαιτούν λιπαντικά έλαια για τη λειτουργία τους που αντικαθίστανται ανά διαστήματα και επίσης περιέχουν PCB. Επίσης θα υπάρχουν και άλλα επικίνδυνα απόβλητα όπως ρητίνες, οργανικοί διαλύτες, αμιάντος, χρώματα καθώς και επικίνδυνα στερεά απόβλητα του μηχανολογικού εξοπλισμού. Οι συσσωρευτές αποτελούνται από ιόντα λιθίου, τα οποία περιέχουν τοξικές χημικές ουσίες όπως το κοβάλτιο, το νικέλιο και το λίθιο. Σε περίπτωση διαρροής, αυτές οι χημικές ουσίες εισχωρούν στο έδαφος και το νερό, προκαλώντας ανεπανόρθωτη βλάβη στο οικοσύστημα θέτοντας σε κίνδυνο την υγεία των ζώων και των ανθρώπων προκαλώντας καταστροφή που δεν είναι ανατρέψιμη. Αναφορά σε σειρά ατυχημάτων παρέχεται στη μελέτη των Fordham, Allison και Melville «Ασφάλεια σε κλίμακα πλέγματος των συστημάτων αποθήκευσης ενέργειας μπαταριών ιόντων λιθίου» (Safety for Grid Scale Lithium-ion Battery Energy Storage Systems). Εντελώς πρόσφατα (Ιανουάριος 2025) σε συνέχεια του μεγάλου ατυχήματος στο Moss Landing της Καλιφόρνια, σε μονάδα 300 MW, διαπιστώθηκαν υπερβάσεις στις ποσότητες κοβαλτίου, μαγγανίου, νικελίου και χαλκού, όλα βαριά μέταλλα, στο έδαφος σε ακτίνα 5 μιλίων (8 χιλιόμετρα) της περιοχής Monterey County ενώ 1000 κάτοικοι μετεγκαταστάθηκαν προσωρινά λόγω του κινδύνου από την εισπνοή βαρέων μετάλλων ή φθορικού υδρογόνου.² Γι’ αυτό το λόγο και η νομολογία που αφορά στην τροποποίηση του Ειδικού Πλαισίου ΑΠΕ για τις μονάδες βιομάζας (3825/2020 σκ. 8 κ.α.) δεν εφαρμόζεται εν προκειμένω καθώς αφορούσε διατάξεις που αφενός τροποποίησαν ρητά το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού ΑΠΕ (βλ. άρθρο 9 παρ. 4 ν. 3851/2010) ενώ εν προκειμένω με τις παρ. 4 και 4α του ν. 4951/2022 δεν υπάρχει τέτοια τροποποίηση, και αφετέρου οι μονάδες βιομάζας είναι οι ίδιες μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε. και μάλιστα άρρηκτα συνδεδεμένες με την αγροτική παραγωγή, ενώ οι συσσωρευτές δεν έχουν χωρική σχέση με κάποια ανανεώσιμη πηγή ενέργειας.

Οι πυρκαγιές σε μπαταρίες ιόντων λιθίου είναι εξαιρετικά επικίνδυνες και πολύ δύσκολο να αντιμετωπιστούν. Οι μπαταρίες ιόντων λιθίου που καίγονται παράγουν τοξικά αέρια και προκαλούν έκρηξη. Αιτία των πυρκαγιών είναι η υπερθέρμανση των μπαταριών που μπορεί να

² <https://www.nytimes.com/2025/02/10/us/california-battery-plant-fire.html>

συμβεί από υπερφόρτιση και από υψηλή εξωτερική θερμοκρασία. Για την κατάσβεσή τους δεν επαρκούν οι συμβατικές μέθοδοι πυρόσβεσης (νερό) καθώς τα στοιχεία των μπαταριών αντιδρούν με το νερό απελευθερώνοντας υδρογόνο που είναι εξαιρετικά εύφλεκτο. Ενδέχεται δε η επαφή του νερού με την ηλεκτρική ενέργεια της μπαταρίας να προκαλέσει ηλεκτροπληξία, η δε επαφή του νερού με τα ηλεκτρόδια της μπαταρίας μπορεί να προκαλέσει καταστροφή των ηλεκτροδίων και καταστροφή της ίδιας της μπαταρίας. Κατά συνέπεια αμφισβητείται η χρησιμότητα της κατάσβεσης με νερό των πυρκαγιών από μονάδες αποθήκευσης, η χρήση του οποίου μπορεί να επιδεινώσει αντί να αντιμετωπίσει την πυρκαγιά.

Κατά συνέπεια, και για το λόγο ότι η διάταξη (α) της παρ. 4 και (β) της παρ. 4α - όπως η τελευταία προστέθηκε με την παρ.1 του άρθρου 163 του ν. 5037/2023 με ισχύ από 29/3/2023 - του άρθρου 4 του ν. 4951/2022 (ΦΕΚ Α 129/4.7.2022) είναι αντισυνταγματική, και επομένως δεν συνιστά νόμιμο έρεισμα ώστε να μπορέσει να εγκατασταθεί και να λειτουργήσει στην επιλεγείσα θέση το υπό διαβούλευση έργο, η επίμαχη ΜΠΕ πρέπει να αποσυρθεί.

2) Δεν ελήφθη υπόψη καθόλου η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (η διαβούλευση της οποίας έχει ολοκληρωθεί από τις 15 Φεβρουαρίου 2025) και σύμφωνα με την οποία απαγορεύεται η εγκατάσταση του συγκεκριμένου έργου όπως προτείνεται

Ένα εκ των δύο τμημάτων του έργου, αυτό στη θέση «Λάκκα» βρίσκεται εντός περιοχής χαρακτηρισμένης ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) με κωδικό GR4110010 και ονομασία «Νοτιοδυτική Χερσόνησος, Απολιθωμένο Δάσος Λέσβου», εντός περιοχής χαρακτηρισμένης ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) με κωδικό GR4110003 και ονομασία «Λέσβος: Δυτική Χερσόνησος-Απολιθωμένο Δάσος» του δικτύου Natura 2000 καθώς και εντός της ΣΠΠ(ΙΒΑ) με κωδικό GR134 και ονομασία «Νοτιοδυτική Λέσβος».

Σχεδιάζεται δε σύμφωνα με την επίμαχη Μ.Π.Ε. η εγκατάσταση στο τμήμα αυτό φωτοβολταϊκού σταθμού ισχύος 16,8 MW και συσσωρευτών ισχύος 8,4 MW.³

Όμως, σύμφωνα με την Ε.Π.Μ. (της οποίας η διαβούλευση έληξε στις 15 Φεβρουαρίου 2025, 6 δηλαδή μήνες πριν την εκπόνηση της Μ.Π.Ε. του επίμαχου έργου) για την περιοχή ΖΩΝΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ (ΖΔΟΕ) ΖΔΟΕ-27, στην οποία ανήκει η περιοχή «Λάκκα»,⁴ αφενός η χρήση συσσωρευτών ηλεκτροχημικής αποθήκευσης δεν προβλέπεται καθόλου, αφετέρου για τα έργα ΑΠΕ «Επιτρέπονται: - η ηλεκτροπαραγωγή από ηλιακή ενέργεια μόνο με φωτοβολταϊκούς σταθμούς (Φ/Β) μέχρι 150 kW εγκατεστημένης ισχύος. - σταθμοί μικρών ανεμογεννητριών (μΑ/Γ) εγκατεστημένης ισχύος μικρότερης ή ίσης των 60 kW, ανά γήπεδο, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, για την εξυπηρέτηση των αναγκών του πρωτογενούς τομέα και των εγκαταστάσεων μεταποίησης τοπικά παραγόμενων αγροτικών προϊόντων και λοιπών χρήσεων της περιοχής και εφόσον διασφαλίζεται ο περιορισμός της οπτικής όχλησης. - »⁵.

Είναι προφανές ότι ένα έργο όπως το επίμαχο με ισχύ φωτοβολταϊκών στοιχείων 100 φορές

³ Πρόκειται για εκτιμήσεις μας καθώς σε κανένα σημείο η Μ.Π.Ε. δεν αναφέρει την εγκατεστημένη ισχύ στις δύο περιοχές ανάπτυξης του έργου διακριτά.

⁴ <https://ypen.gov.gr/diavouleusi/wp-content/uploads/2024/11/%CE%A70.2-%CE%95%CE%A0-%CE%9B%CE%95%CE%A3%CE%92%CE%9F%CE%A5.pdf>

⁵ Κεφ. 4, σελ. 116 (https://ypen.gov.gr/diavouleusi/wp-content/uploads/2024/12/%CE%95%CE%A0%CE%9C7%CE%92_4.2_4_%CE%A0%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%BA%CE%B1%CF%82_%CE%B5%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD_%CF%87%CF%81%CE%AE%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD_%CE%B3%CE%B7%CF%82_%CE%B1%CE%BD%CE%AC_%CE%B6%CF%8E%CE%BD%CE%B7_ELNP41103_v2.pdf)

ανώτερη από την επιτρεπόμενη από την Ε.Π.Μ. για την περιοχή και με χρήση τεχνολογίας (ηλεκτροχημική αποθήκευση) που δεν προβλέπεται καθόλου στις χρήσεις γης που θέτει, είναι προδήλως ασύμβατο με τις ανάγκες και τους στόχους της συγκεκριμένης ζώνης της συγκεκριμένης προστατευόμενης περιοχής.

Η κατάθεση της συγκεκριμένης Μ.Π.Ε. σπεύδει να προκαταλάβει την έγκριση της Ε.Π.Μ. για τις περιοχές Natura 2000 της νότιοδυτικής Λέσβου προσπαθώντας να δημιουργήσει δεδομένα πριν την έγκρισή της, ώστε να προχωρήσει η υλοποίηση του έργου ενδεχομένως ως ήδη αδειοδοτημένου όταν τελικά εγκριθεί η Ε.Π.Μ. για αυτές.

Η μη εισέτι έγκριση της Ε.Π.Μ. δεν δικαιολογεί την αντιμετώπισή της από τη Μ.Π.Ε. ωσάν να μην υπήρξε ποτέ.

Κατόπιν των ανωτέρω, και για αυτό το λόγο πρέπει να αποσυρθεί η επίμαχη Μ.Π.Ε.

3) Πλημμελής εκτίμηση συνεργιστικών και αθροιστικών επιπτώσεων με συναφή έργα (ΥΣΠΗΕ / ΦΣΠΗΕ / ΣΑΗΕ)

Σύμφωνα με την Οδηγία 85/337/ΕΟΚ, όπως αυτή τροποποιήθηκε, ιδιαίτερα δε με τα άρθρα 4,5,6 και τα Παραρτήματα II και III αλλά και το γενικότερο πνεύμα αυτής, αλλά και την αρχή της σφαιρικής εκτίμησης των επιπτώσεων που ρητά αναγνωρίζεται από την νομολογία (Σ.τ.Ε. 2759, 2760/1994, 3478/2000, 2569/2004), θα πρέπει, στο πλαίσιο της ισόρροπης ανάπτυξης του εθνικού χώρου συνολικά και των επιμέρους γεωγραφικών και οικιστικών ενοτήτων του και μέσα από την ορθολογική διαχείριση του περιβάλλοντος, πριν από την απόφαση εκτέλεσης ενός έργου, να λαμβάνονται υπόψη οι συνολικές επιπτώσεις που πρόκειται να προκληθούν σε μία περιοχή από την εκτέλεση του έργου αυτού, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη και συνεκτιμώντας την ύπαρξη και άλλων έργων ή δραστηριοτήτων που αθροιστικά έχουν επιπτώσεις σε αυτή (την περιοχή). Και τούτο γιατί μόνο μέσα από μια τέτοια προσέγγιση μπορεί να υπάρξει πλήρης, σφαιρική και συνθετική εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον.

Η υποχρέωση αυτή ισχύει κατ' εξοχήν στη συγκεκριμένη περίπτωση όπου αποφασίστηκε η δημιουργία του Υβριδικού Σταθμού Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας της εταιρείας «DIREEN MONOΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.» στα διοικητικά όρια του Δήμου Δυτικής Λέσβου δοθέντος ότι στην ευρύτερη περιοχή που βρίσκεται εγγύς και πέριξ του ως άνω έργου σχεδιάζεται η εγκατάσταση πλήθους έργων ΑΠΕ. [141 αναφέρει η ίδια η Μ.Π.Ε. (βλ. σελ. 34)]. Η συστηματική και διαρκής αδειοδότηση νέων έργων Α.Π.Ε. χωρίς τη δέουσα συνεκτίμηση της ήδη υπάρχουσας επιβάρυνσης παραβλέπει τις αρχές της περιβαλλοντικής ισορροπίας και της βιώσιμης ανάπτυξης. Συνεπώς, η έγκριση ενός υβριδικού σταθμού στην περιοχή δεν μπορεί να θεωρηθεί αυτόνομη από την υφιστάμενη κατάσταση, ούτε να εξεταστεί μεμονωμένα, αλλά οφείλει να λαμβάνει σοβαρά υπόψη και να συνεκτιμά τη σωρευτική περιβαλλοντική επιβάρυνση που έχει ήδη υποστεί η περιοχή.

Όμως, καίτοι η επίμαχη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), μολονότι διαλαμβάνει ρητώς ότι στην ευρύτερη περιοχή χωροθέτησης του υπό μελέτη έργου υφίστανται ήδη πολυάριθμα συναφή έργα, περιορίζεται αδικαιολογήτως σε 2 παραγράφους γενικών, πρόχειρων και αόριστων παρατηρήσεων τα οποία δεν ανταποκρίνονται στο επίπεδο μίας επιστημονικής εργασίας.⁶ Από τα ανωτέρω προκύπτει με σαφήνεια ότι οι μελετητές της εν λόγω ΜΠΕ δεν

⁶ Η εκτίμηση των συνεργιστικών επιπτώσεων στη Μ.Π.Ε. έχει ως εξής: «Το γεγονός της δραστηριότητας έργων ΑΠΕ στη περιοχή του έργου έχει και θετικές επιπτώσεις. Η χωροθέτηση έργων ίδιας τεχνολογίας σε κοντινές αποστάσεις μεταξύ τους έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των απαιτούμενων υποδομών, μέσω του σχεδιασμού τους με τέτοιο τρόπο ώστε να εξυπηρετούν ένα σύνολο γειτνιαζόντων έργων. Επίσης δημιουργούν ευνοϊκές συνθήκες για τη μετέπειτα εγκατάσταση νέων έργων με μειωμένο περιβαλλοντικό κόστος. Τέλος, οι συνοδές υποδομές που σχετίζονται με την λειτουργία των έργων ΑΠΕ (οδοποιία, κατασκευή δικτύων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, υποσταθμών κ.λπ.), προσφέρουν αναβάθμιση των

έχουν υιοθετήσει και δεν έχουν εφαρμόσει καμία μεθοδολογία εκτίμησης των συνεργιστικών επιπτώσεων (Cumulative Impact Assessment and Management).

Βάσει των ανωτέρω θα έπρεπε για το υπό κρίση έργο να έχουν αξιολογηθεί ολοκληρωμένα, συνολικά και συνθετικά η συσσωρευμένη επιβάρυνση και οι περιορισμοί που αυτή συνεπάγεται, και να συνεξετασθούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία όλων των έργων ΑΠΕ στην ευρύτερη περιοχή.

Κατά συνέπεια, για το λόγο ότι στην ΜΠΕ δεν περιλαμβάνεται καμία συσχέτιση και συνολική αξιολόγηση των επιπτώσεων του υπό αδειοδότηση έργου από κοινού με ομοειδή έργα, και άλλα έργα ΑΠΕ αγνοώντας παντελώς τη νομοθετικά και νομολογιακά αναγνωρισμένη αρχή της σφαιρικής εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων (πρβλ. ΣτΕ 194/2024, σκ. 17, 1706/2022, σκ. 23, 2138/2018, σκ. 20-21), αυτή πρέπει να αποσυρθεί.

4) Παραβίαση των Κατευθύνσεων για το Τοπίο του Περιφερειακού Πλαισίου Βορείου Αιγαίου – Μη εκπόνηση ειδικής μελέτης εκτίμησης επιπτώσεων στο τοπίο καίτοι το έργο χωροθετείται σε Τοπίο Διεθνούς Αξίας

Από το συνδυασμό των άρθρων 12, 13, 16 και του Χάρτη Π2ε της υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/Δ ΧΩΡΣ/28990/358 «Έγκριση αναθεώρησης του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου και Περιβαλλοντική Έγκριση αυτού» (ΦΕΚ 181 Δ' 16-4-2019) («ΠΧΠΠΑ2019») προκύπτουν τα εξής:

Οι βασικές προτεραιότητες για την προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς, που τίθενται από το ΠΧΠΠΑ2019, (άρθρο 12) είναι η διατήρηση της οικολογικής και πολιτιστικής κληρονομιάς ως βασικού βιώσιμου πόρου ανάπτυξης, αλλά συγχρόνως και ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής και ταυτότητας για τις τοπικές κοινωνίες.

Οι βασικοί άξονες στους οποίους κινούνται οι κατευθύνσεις σχεδιασμού περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τη διευθέτηση συγκρούσεων χρήσεων γης σε περιοχές όπου τα συμφέροντα παραγωγικών επενδύσεων αντιβαίνουν στα συμφέροντα διατήρησης και προστασίας ευαίσθητων οικολογικών και πολιτιστικών πόρων, συμπεριλαμβανομένων **τοπίων διεθνούς ή εθνικής εμβέλειας, υπέρ των οικολογικών και πολιτιστικών πόρων και τοπίων**. (έμφαση δική μας)

Όσον αφορά στις στρατηγικές κατευθύνσεις για το τοπίο (άρθρο 13), αυτές περιλαμβάνουν την **(γ) αποφυγή κατά το δυνατόν αναπτύξεων μη συμβατών με την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς**, ενώ πολιτικές και διαχειριστικά μέτρα αειφόρου ανάδειξης και προστασίας ζωνών τοπίου αποτελεί, μεταξύ άλλων, η προστασία και ανάδειξη τοπίων ιδιαίτερης αξίας. (έμφαση δική μας)

Υπό το φως των διατάξεων της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του Τοπίου (EUROPEAN LANDSCAPE CONVENTION) - η οποία έχει κυρωθεί από την Ελλάδα το 2010 (βλ. ν. 3827/2010 (Α' 30/2010) «Κύρωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του Τοπίου και στοιχεία αναλυτικής προσέγγισης».) - και η οποία ελήφθη ρητά υπόψη στο ΠΧΠΠΑ2019 (Προοίμιο

υφιστάμενων δικτύων, με όφελος στον πληθυσμό της ευρύτερης περιοχής.

Οι συσσωρευτικές αρνητικές επιδράσεις κατά την εγκατάσταση πολλών σταθμών ΑΠΕ στην ίδια περιοχή, αφορούν κυρίως στην οπτική όχληση και στην εκγύμνωση του εδάφους. Συνεργιστικές επιπτώσεις του προτεινόμενου έργου με υφιστάμενες δραστηριότητες όπως η γεωργία δε θα υπάρχουν. Από τη φύση τους οι φωτοβολταϊκοί σταθμοί δεν έχουν καταναλώσεις νερού και εκπομπές φυτοφαρμάκων στον υδροφόρο ορίζοντα όπως εντοπίζονται στις γεωργικές δραστηριότητες. Η έκταση του έργου δεν αποτελεί βοσκότοπο και δεν υπάρχουν πηγές θορύβου ή άλλης όχλησης, με αποτέλεσμα να μην αναμένονται συνεργιστικές επιπτώσεις ούτε στον τομέα της κτηνοτροφίας.» (σελ. 34)

Π.2), προωθείται η διαχείριση και προστασία τοπίων διεθνούς, εθνικής και περιφερειακής αξίας στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου. **Δύο τοπία διεθνούς αξίας εντοπίζονται σε όλη την Περιφέρεια και είναι και τα δύο στη Λέσβο: (α) η Περιοχή Ερεσσού – Άντισσας και (β) Μόλυβος – Πέτρα – Σκάλα Συκαμιάς. Όσον αφορά στο πρώτο, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του είναι το Απολιθωμένο Δάσος της Λέσβου, το Κάστρο Σιγρίου και η Παραλία Ερεσσού. (Άρθρο 13, Πίνακας 5/3 – 3.1, 4.1, Ζώνη 3. 3.1).**

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 16 παρ. 14.2 και 14.3 του ΠΧΠΠΑ2019 κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων πρέπει να διασφαλίζεται, κατά το δυνατόν, η προστασία του τοπίου και των επιμέρους συνιστωσών του, με **αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της Μελέτης Τοπίου** που εκπονήθηκε στο πλαίσιο της αναθεώρησης του Πλαισίου.

Σύμφωνα με τη Μελέτη Τοπίου (Στάδιο Β1) για την περιοχή της Ερεσσού, η εγκατάσταση έργων ΑΠΕ προϋποθέτει την **εκπόνηση ειδικών μελετών εκτίμησης επιπτώσεων στο τοπίο από εξειδικευμένους επιστήμονες**, οι οποίες θα περιλαμβάνουν την ανάλυση των χαρακτηριστικών του υποδοχέα, τον καθορισμό της ζώνης επίπτωσης, την αξιολόγηση των βασικών τοπιακών επιπτώσεων και την πρόταση στοχευμένων μέτρων άμβλυνσης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη διαφύλαξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε τοπίου και στην αποτροπή παρεμβάσεων που αλλοιώνουν τον χαρακτήρα του.

Παρά τις ανωτέρω σαφείς κατευθύνσεις, για το υπό εξέταση έργο **δεν έχει εκπονηθεί αυτοτελής και εξειδικευμένη Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Τοπίο**, όπως προβλέπεται από το ΠΧΠΠΑ2019 και τη Μελέτη Τοπίου, γεγονός που συνιστά ουσιώδη θεσμική και μεθοδολογική πλημμέλεια της ΜΠΕ.

Από το πλέγμα των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι και οι δύο περιοχές (Λάκκα και Σκάλες), όπου σχεδιάζεται να ανεγερθεί το επίμαχο έργο, και είναι **εντός τοπίου διεθνούς αξίας** (του τοπίου «Περιοχή Ερεσσού – Άντισσας» η Λάκκα, και του τοπίου «Μόλυβος – Πέτρα – Σκάλα Συκαμιάς» οι Σκάλες, αντίστοιχα) τα οποία κατ' εφαρμογή της κυρωμένης με νόμο Ευρωπαϊκής Σύμβασης για το Τοπίο (ν. 3827/2010 (Α' 30/2010)) ρητά προβλέπονται στο θεσμοθετημένο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου του 2019 (ΦΕΚ 181 Δ' 16-4-2019).

Κατόπιν των ανωτέρω, για το λόγο ότι η επίμαχη Μ.Π.Ε. προβλέπει την ανάπτυξη του έργου εντός τοπίων διεθνούς αξίας («Περιοχή Ερεσσού – Άντισσας» / «Μόλυβος – Πέτρα – Σκάλα Συκαμιάς») του ΠΧΠΠΑ2019 χωρίς να συνοδεύεται από ειδική μελέτη εκτίμησης επιπτώσεων στο τοπίο, είναι και για αυτό το λόγο πλημμελής και πρέπει να αποσυρθεί.

Υπογραφή